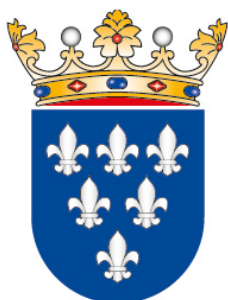

Gemeente Scherpenzeel

Monumentencommissie

Jaarverslag 2014

VOORWOORD

Geachte lezer(es),

Met genoegen presenteren wij u ons verslag over het jaar 2014. Opnieuw hebben diverse personen zich ingezet om u een inkijk te geven in hetgeen bij ons gepasseerd is, of om u een inzicht te geven in de ontwikkelingen in de monumentenzorg.

Ook wordt duidelijk stil gestaan bij de Open Monumentendag, gehouden op 13 september 2014. Dit jaar voor onze regio geconcentreerd in Scherpenzeel. Terecht siert een prachtige foto van dit evenement de voorpagina van deze publicatie. De foto is gemaakt door Martin Wigtman van de oudheidkundige vereniging Oud Scherpenzeel.

Het maken van een jaarverslag brengt je er ook toe om eens even terug te zien. Niet even zo over de schouder, maar met de nodige aandacht. Ook om ons zelf een spiegel voor te houden. Als we even terug zien op het voorbije jaar dan zijn er niet zulke geweldige zaken te melden. Het aantal projecten was betrekkelijk gering. Maar het was wel duidelijk, en ook inspirerend om te ervaren, met welke betrokkenheid zowel de grotere als de kleinere zaken werden behandeld. En ook met welke kennis van bouwkundige en historische zaken de voorliggende projecten beoordeeld werden. Dat hierbij ook klantvriendelijkheid in ons pakket zit, moge blijken uit het feit dat in de agenda 2015 diverse tussenvergaderingen optioneel zijn opgenomen om in dringende gevallen de aanvragers sneller te kunnen bedienen.

Met dank aan de commissieleden voor hun inzet mag ik vaststellen dat ook in 2014 het de monumenten van Scherpenzeel niet aan zorg en aandacht heeft ontbroken, en het in de spiegel kijken geen straf hoeft te zijn. Hetgeen geen vrijbrief is om achterover te leunen. Integendeel.

Namens de commissie,

J. Morren, voorzitter.

Deze foto van boerderij Klein Heintjeskamp, Heintjeskamperweg 1 is gemaakt door Bram van de Biezen uit Nunspeet en is eerder geplaatst in de in 2004 uitgegeven Monumentengids Scherpenzeel. De boerderij is een gemeentelijk monument. De commissie heeft in 2014 naar aanleiding van een principeverzoek hierover advies uitgebracht.

INHOUD

Voorwoord.....	2
Een jaar voorzitter van de monumentencommissie.....	5
Samenstelling monumentencommissie in 2014.....	6
Verantwoordelijke wethouder in 2014.....	6
Vergaderingen en een informele bijeenkomst in 2014.....	7
Ingekomen stukken.....	8
Verzonden stukken.....	8
Behandelde zaken.....	10
Spreekrecht.....	10
Aanbieding jaarverslag 2013 aan wethouder T.A. van Dijk..	10
Overleg met wethouder T.A. van Dijk.....	11
Archeologie.....	11
Hoe werkt de monumentencommissie.....	12
Hoe is de handhaving geregeld.....	14
Het nieuwe monumentenbordje.....	15
Open Monumentendag in Scherpenzeel.....	16
Ontwikkelingen in de monumentenzorg.....	18
Hoe lang al bouwen er mensen in Scherpenzeel.....	20
Colofon.....	22

EEN JAAR VOORZITTER VAN DE MONUMENTENCOMMISSIE

Wat is na één jaar, en vier vergaderingen met de daarbij behorende voorbereidingen en besprekingen het gevoel wat je daarbij hebt? Omschrijf dat maar eens.

Ik heb in ieder geval het gevoel welkom geweest te zijn. En dat is misschien wel bijzonder te noemen als je min of meer geparachuteerd wordt in een betrekkelijk klein team van mensen, met ieder zijn of haar specifieke betrokkenheid, welke al geruime tijd op elkaar zijn ingespeeld. Temeer als je ook nog eens komt als opvolger van een gewaardeerde, maar helaas overleden, voorganger. Het heeft me, zo erga ik het althans, weinig moeite gekost om mij op mijn plek te voelen, zowel richting medebestuurders als naar het college en ambtelijk apparaat.

De grote betrokkenheid van de commissieleden bij de materie, de monumentale waardevolle onderdelen van de gemeente Scherpenzeel en het algemene welzijn van deze gemeente, is ook voor mij stimulerend om mij hiervoor in te zetten. Belangrijk vind ik ook dat zowel aan de grote als aan de minimale objecten de volledige aandacht wordt geschonken welke zij verdienen.

Om nu te zeggen dat we in dit jaar omkwamen in het werk is duidelijk te ruim uitgedrukt. Met genoegen mag ik constateren dat momenteel de orderportefeuille weer wat ruimer gevuld is. Ook stimulerend en verwachtingen oproepend voor de toekomst.

Al met al heb ik na dit jaar een positief gevoel overgehouden aan onze taak en onze samenwerking. Ook aan mijn plaats in dit concept. Geeft mij vertrouwen in deze taak in de toekomst en zie er naar uit om gezamenlijk de geschiedenis van Scherpenzeel haar gezicht te laten behouden, zodat het aan de komende generatie kan worden door gegeven.

Jan Morren. voorzitter.

SAMENSTELLING MONUMENTENCOMMISSIE IN 2014

Voorzitter:

- De heer J. Morren

Leden:

- Mevrouw drs. M.A. Prins-Schimmel
- De heer J. Lagerweij, namens de oudheidkundige vereniging Oud Scherpenzeel
- Mevrouw E.M. ter Braak (tot 3 juni 2014 de heer ir. M.A. van Bleek), namens het Gelders Genootschap

Secretaris:

- De heer W.J. Tijmensen, namens de gemeente Scherpenzeel

VERANTWOORDELIJK WETHOUDER IN 2014

Wethouder E. van de Glind is in januari 2014 afgetreden als wethouder. Wethouder H.J.C. Vreeswijk verving hierna de heer Van de Glind wat betreft monumentenzaken. Na de gemeenteraadsverkiezingen is wethouder T.A. van Dijk de verantwoordelijk wethouder geworden.

VERGADERINGEN IN 2014

In 2014 is de Monumentencommissie vier keer bij elkaar geweest om te overleggen, op

- 12 maart 2014;
- 11 juni 2014;
- 3 september 2014;
- 26 november 2014.

INFORMELE BIJEENKOMST IN 2014

Op 21 oktober 2014 is de Monumentencommissie informeel bij elkaar gekomen.

INGEKOMEN STUKKEN

De volgende stukken zijn door de commissie ontvangen.

- a. Het jaarverslag van de regio-archeoloog over 2013.
- b. Brief van burgemeester en wethouders d.d. 19 maart 2014 aan Stichting Landgoed Scherpenzeel ter attentie van mevrouw Daniëls met een afschrift aan de monumentencommissie om thans geen onderzoek in te stellen of het gebied ten zuiden van het park Huis Scherpenzeel dient te worden aangewezen als gemeentelijk monument.
- c. Brief van burgemeester en wethouders d.d. 20 mei 2014 met betrekking tot de geplaatste abri's bij boerderij 't Dorp aan de Vlieterweg 11.
- d. Foto's gemaakt door de heer M. Wigtman, Oud Scherpenzeel van de locatie van de mogelijke funderingsrechten van bebouwing en gracht boerderij Renes.
- e. Brief van burgemeester en wethouders d.d. 19 juni 2014 aan de Diaconie van de Hervormde Gemeente Scherpenzeel ten aanzien van de losliggende zwerfkeien rondom de N.H. Kerk aan het Kerkplein 189.
- f. Brief van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed d.d. 22 juli 2014 over de komst van het nieuwe officiële Rijksmonumentenbord (en een Gemeentelijk monumentenbord).
- g. Stuk van Oud Scherpenzeel over de bewoners van boerderij 't Dorp, Vlieterweg 11.

VERZONDEN STUKKEN

De volgende stukken zijn door de commissie verzonden.

- a. Namens de Monumentencommissie heeft de voorzitter, de heer J. Morren op 12 maart 2014 een brief geschreven aan burgemeester en wethouders met betrekking tot de geplaatste abri's bij boerderij 't Dorp aan de Vlieterweg 11.
- b. Advies van de Monumentencommissie d.d. 21 oktober 2014 aan het college van burgemeester en wethouders in verband met het principeverzoek ten aanzien van de boerderij Klein Heintjeskamp, Heintjeskamperweg 1.
- c. Brief van de Monumentencommissie d.d. 23 december 2014 aan burgemeester en wethouders naar aanleiding van de onderbouwing van de argumentatie in de brief d.d. 19 maart 2014 van burgemeester en wethouders aan Stichting Landgoed Scherpenzeel ter attentie van mevrouw Daniëls om thans geen onderzoek in te stellen of het gebied ten zuiden van het park Huis Scherpenzeel dient te worden aangewezen als gemeentelijk monument.

BEHANDELDE ZAKEN

De volgende zaken zijn behandeld in de commissie.

- a. Stand van zaken verleende bouwvergunning Dorpsstraat 210-212.
- b. Open Monumentendag 2014.
- c. Wederopbouw in Scherpenzeel. Er staan slechts 7 objecten in de data base van de rijksdienst voor het cultureel erfgoed. De secretaris zal de nog niet in de data base opgenomen wederopbouwobjecten aanmelden.
- d. Aanvraag omgevingsvergunning voor de reeds aangelegde heuvel op het perceel Zuidzijde 5.
- e. (Voortgang) jaarverslag 2013.
- f. Kennismaking met wethouder T.A. van Dijk.
- g. Afscheid van de heer M.A. van Bleek.
- h. Ingekomen verzoek bij Oud Scherpenzeel met betrekking tot de naamgeving van het gebied nabij Lambalgen.
- i. Verzoek van de heer A. Gotink, kerkrentmeester over de losliggende zwerfkeien rondom de N.H. Kerk, Kerkplein 189.
- j. Ontwikkelingen bij de Prins, Plein 1940, nummer 187 (erker/interieur).
- k. Stand van zaken rond zorgboerderij 't Dorp, Vlieterweg 11.
- l. Principeverzoek boerderij Klein Heintjeskamp, Heintjeskamperweg 1.
- m. Informatieavond park Huize Scherpenzeel op 7 oktober 2014.
- n. Jaarverslag 2014.
- o. Vergaderschema 2015.

Deze foto is gemaakt door Bram van de Biezen uit Nunspeet en is eerder geplaatst in de in 2004 uitgegeven Monumentengids Scherpenzeel. De kerk is een rijksmonument. De commissie heeft dit jaar naar aanleiding van een verzoek advies uitgebracht ten aanzien van de losliggende zwervkeien rondom de kerk.

SPREEKRECHT

Mevrouw M.M. Daniëls, Stichting Landgoed Scherpenzeel, heeft ingesproken in de commissie van 11 juni 2014. Onderwerp: Niet eens met de argumenten in de brief van burgemeester en wethouders d.d. 19 maart 2014 aan Stichting Landgoed Scherpenzeel ter attentie van mevrouw Daniëls met een afschrift aan de monumentencommissie om thans geen onderzoek in te stellen of het gebied ten zuiden van het park Huis Scherpenzeel dient te worden aangewezen als gemeentelijk monument.

AANBIEDING JAARVERSLAG 2013 AAN WETHOUDER T.A. VAN DIJK

De voorzitter heeft in de commissievergadering van 11 juni 2014 het eerste exemplaar van het jaarverslag 2013 van de Monumentencommissie aan wethouder Van Dijk aangeboden.

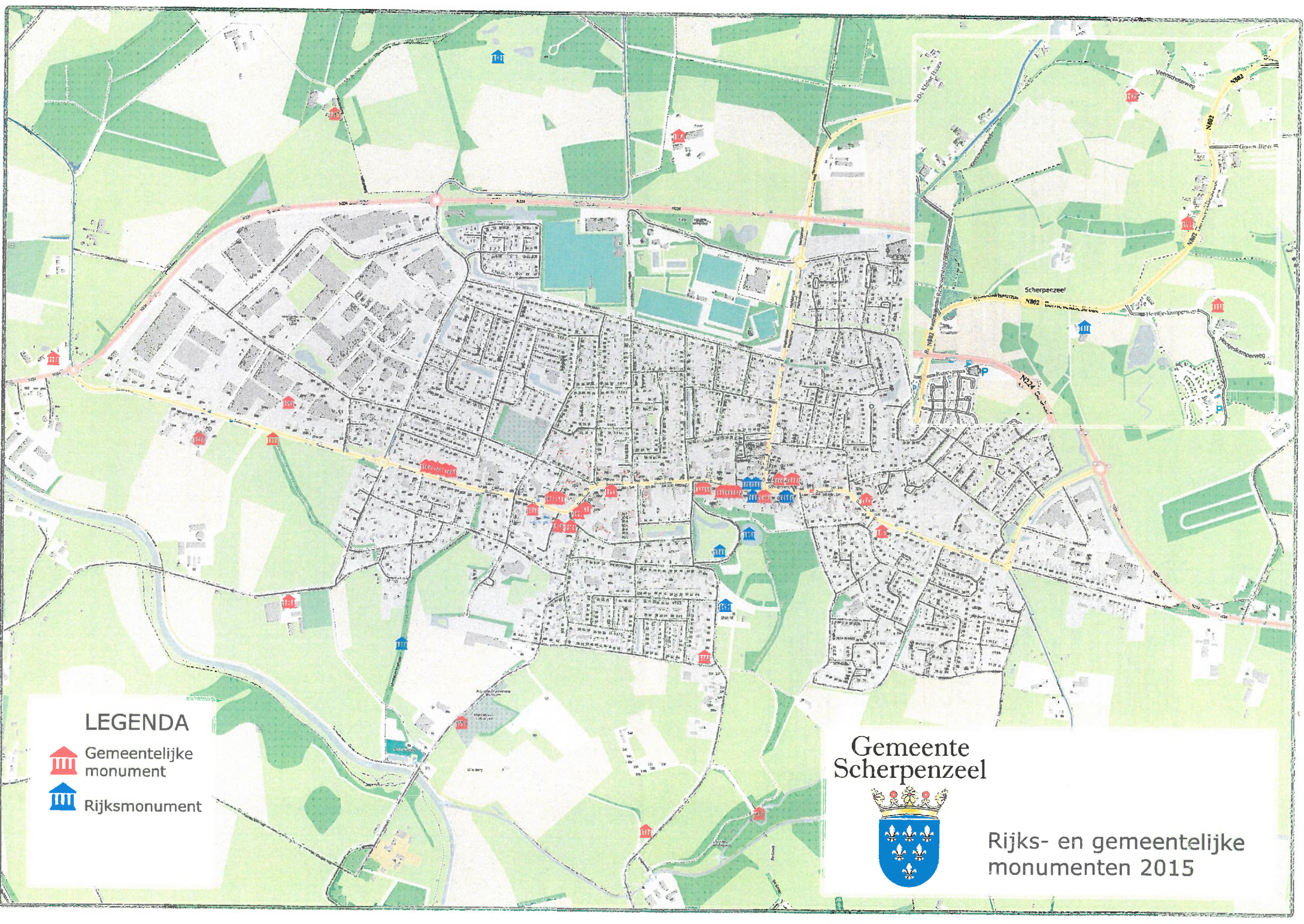
Wethouder Van Dijk heeft het jaarverslag met genoegen in ontvangst genomen. De leden van de monumentencommissie hebben ook een exemplaar van het jaarverslag ontvangen.

Met betrekking tot de verspreiding is afgesproken dat het jaarverslag aan de orde zal komen in de vergadering van burgemeester en wethouders, de gemeenteraad en de raadscommissie. Tevens zal het verslag verzonden worden aan de welstandscommissie, de oudheidkundige vereniging Oud Scherpenzeel en de medewerkers van de afdeling Ruimte en Groen, team VROM. Ook zal er voor gezorgd worden dat het jaarverslag op de website wordt geplaatst. Daarnaast zullen een aantal exemplaren bij de balie worden neergelegd.

OVERLEG MET WETHOUDER T.A. VAN DIJK

Overleg met wethouder T.A. van Dijk in de vergadering van de commissie op 11 juni 2014.

De commissie zou graag zien, dat de secretaris van de commissie, de heer Tijmenssen gelijk op de hoogte wordt gesteld van de ontvangst van aanvragen omgevingsvergunningen, die betrekking hebben op monumenten. In het recente verleden heeft dit tot problemen geleid. Genoemd worden Zuideinde 5 en Plein 1940, nummer 187 (de Prins). De wethouder vindt dit een goed idee en zal er voor zorgen, dat dit ingevoerd wordt.

LEGENDA

Gemeentelijke
monument

Rijksmonument

Gemeente
Scherpenzeel

Rijks- en gemeentelijke
monumenten 2015

GEMEENTE SCHERPENZEEL

Gemeentelijke monumenten (vervolg)

Perceelsadres	Omschrijving	Bouwjaar
Stationsweg 353	Woonhuis	1898
Stationsweg 355	Woonhuis Hoog Koudijs	1898
Stationsweg 357	Woonhuis Hoog Koudijs	1898
Stationsweg 359	Voormalige pastorie	1907
Stationsweg (ongenummerd)	Hekwerk + oprijlaan landgoed Lambalgen	± 1885
Barneveldsestraat 3	Schaapskooi	± 1875
Broekerweg 23	Jagershuis Het Koepeltje of Beekvliet	1865
Heintjeskamperweg 1	Boerderij Klein Heintjeskamp	1888, kern 18 ^e vermoedelijk-eeuws
Veenschoterweg 6	Boerderij Groot Schaik	1 ^e helft 19 ^e eeuw, uitbreiding van de stal in 1876
Vlieterweg 108	Voormalige boerderij Bloemheuvel	1874
Oud Willaer 74	Boerderij Oud Willaer	1879, oudere kern
Wittenberg 76	Boerderij Wittenberg	1 ^e helft 19 ^e eeuw, oudere kern

Nieuwe gemeentelijke monumenten

(besluit burgemeester en wethouders d.d. 20-07-2004)

Perceeladres	Omschrijving	Bouwjaar
Brinkkanterweg 39	Boerderij De Pol	1940 - 1942
Dorpsstraat 180	Herenhuis, voormalige Wilhelmina Ziekenverpleging	17 ^e / 19 ^e eeuw, herbouwd 1969
Plein 1940 nr. 175	Woonhuis	1940 - 1942
Plein 1940 nr. 187	Hotel-restaurant De Prins	1940 - 1942
Holevoetplein 289	Woonhuis	1940 - 1942
Holevoetplein 291	Woonhuis	1940 - 1942
Nieuwstraat (bij nummer 105)	begraafplaats + baarhuisje Lambalgen	1883
Oosteinde 106	Woonhuis Klein Scherpenzeel	± 1914
Vlieterweg 146	Schaapskooi	± 1875
Stationsweg 387	Voormalige burgemeesterswoning	± 1935
Stationsweg 427	Landhuis De Vlashorst	1923 - 1926

Nieuwe gemeentelijke monumenten

(besluit burgemeester en wethouders d.d. 13-02-2007)

Perceeladres	Omschrijving	Bouwjaar
Plein 1940, nr 173	Kantoor en woonhuis	1940-1942
Stationsweg 392	Romp van de Molen	2 ^e helft 19 ^e eeuw. Gedeeltelijke herbouw in 1912

Rijksmonumenten

Perceeladres	Omschrijving	Bouwjaar
Dorpsstraat 168	Het Hooge Huis	± 1650
Dorpsstraat 170	Het Hooge Huis	± 1650
Kerkplein 189	Nederlands-Hervormde Kerk	1450
Kerkplein 191	Toren Nederlands-Hervormde Kerk	1947
Barneveldsestraat 4	Boerderij Ebbenhorst + schaapskooi	19 ^e eeuw, kern 17 ^e eeuw
Vlieterweg 11	Boerderij Het Dorp	1868
nabij Oud Willaer 74	Schaapskooi	1862

Nieuw rijksmonument/historische buitenplaats

(besluit Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap d.d. 20-04-2005)

Perceeladres	Omschrijving	Bouwjaar
Burgemeester Royaardslaan 1, 3 en Dorpsstraat 186	Historische buitenplaats met Hoofdgebouw (Huis Scherpenzeel), Poorthuis en Koetshuis	Hoofdgebouw 1350 Poorthuis 1850 Koetshuis 1856

Nieuw rijksmonument

(besluit Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap d.d. 18 april 2011).

Perceeladres	Omschrijving	Bouwjaar
Lambalgerkeerkade	Deel Grebbelinie	18 ^e eeuw

Gemeentelijke monumenten

Perceelsadres	Omschrijving	Bouwjaar
Oosteinde 131	Kleine dorpswoning	± 1830
Dorpsstraat 178	Voormalige winkelhuis	± 1890, met oudere kern
Dorpsstraat 192	Woonhuis en artsenpraktijk	1940 - 1942
Dorpsstraat 194	Voormalig winkelhuis de Faam	1940 - 1942
Dorpsstraat 196	Woon- en winkelhuis	1940 - 1942
Dorpsstraat 198	Woon-en winkelhuis	1940 - 1942
Dorpsstraat 200	Woonhuis	1940 - 1942
Dorpsstraat 202	Woonhuis	1940 - 1942
Dorpsstraat 204	Woonhuis	1940 - 1942
Dorpsstraat 208	Woonhuis en voormalig garagebedrijf	1940 - 1942
Dorpsstraat 210	Voormalig gemeentehuis	1941
Dorpsstraat 212	Voormalig gemeentehuis	1941
Dorpsstraat 260	Voormalige boerderij en eierhandel	± 1850
Dorpsstraat 276	Woonhuis	1940 - 1942
Dorpsstraat 278	Woonhuis	1940 - 1942
Holevoetplein 280	Woonhuis	1940 - 1942
Holevoetplein 282	Hotel-restaurant De Witte Holevoet	1940 - 1942
Holevoetplein 293	Woonhuis	1940 - 1942
Holevoetplein 295	Woonhuis	1940 - 1942
Holevoetplein 296	Voormalig hotel-café De Holevoet	1940 - 1942
Stationsweg 351	Woonhuis	1898

ARCHEOLOGIE

Wij willen in dit jaaroverzicht tevens aandacht besteden aan de werkzaamheden van de regioarcheoloog, de heer P.A.C. Schut in 2014. De regioarcheoloog werkt inmiddels voor de gemeenten Barneveld, Wageningen en Scherpenzeel.

Voor Scherpenzeel is de heer Schut in 2014 betrokken geweest bij:

1. Het gesloopte terrein van de stomerij aan de Dorpsstraat 233. Hier is voorafgaand aan de bodemsanering een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. Het terrein bleek deels zwaar verstoord waardoor eventuele archeologische resten waren verdwenen. Wel werden aanwijzingen gevonden van achttiende en negentiende eeuwse bewoning.
2. De bouw van bedrijfsruimte aan het Oosteinde 29. Volgens de beleidskaart is hier sprake van een hoge verwachting. Een korte bureaustudie maakte echter duidelijk dat er feitelijk sprake is van een lage verwachting. Verder archeologische onderzoek werd niet zinvol geacht.
3. Het realiseren van een particuliere begraafplaats aan de Kolfschoten 18. Het plan ligt in een zone met een lage archeologische verwachting. Een korte bureaustudie bevestigde dit beeld. Aangezien het plan kleiner was dan de ondergrens was archeologisch onderzoek niet noodzakelijk.
4. Het plan voor de uitbreiding van een school aan de Hovenierslaan 17. Het plan ligt in een zone met een lage archeologische verwachting. Een korte bureaustudie bevestigde dit beeld. Aangezien het plan kleiner was dan de ondergrens was archeologisch onderzoek niet noodzakelijk.
5. Het plan voor de bouw van een woning aan Klein Gooswilligen 2/2a. Het betreft hier een vroege boerderijlocatie waar eventueel archeologisch onderzoek noodzakelijk is. Een en ander is echter afhankelijk van de exacte locatie van de nieuwbouw.
6. De bouw van een veldschuur aan de Hopeseweg 18. De te bouwen veldschuur heeft een oppervlakte van 50 m². Er is sprake van fundering op poeren en een 5 cm dikke betonvloer. Grondwerkzaamheden blijven hierdoor tot een minimum beperkt. De locatie ligt in een gebied met een hoge verwachting waardoor conform het gemeentelijk beleid een ondergrens van 250 m² geldt. Dit betekent dat hier geen archeologisch onderzoek noodzakelijk is.

7. De bouw van bedrijfsunits aan de Holleweg 18/Oosteinde 3c en de bouw van circa 8 woningen. Bij de aanleg van het industriegebied zijn naar verwachting eventuele archeologische resten grotendeels vergraven. Realisatie van het plan heeft daardoor geen onevenredige schade aan het bodemarchief tot gevolg. Verder archeologisch onderzoek wordt dan ook niet noodzakelijk geacht.

De projectgroep archeologie van Barneveld, Scherpenzeel en Wageningen en de provincie Gelderland vergaderde in 2014 twee keer.

HOE WERKT DE MONUMENTENCOMMISSIE

De wet

Artikel 15 van de **Monumentenwet 1988** bepaalt in lid:

1. De gemeenteraad stelt een verordening vast waarin ten minste de inschakeling wordt geregeld van een commissie op het gebied van de monumentenzorg die in elk geval tot taak heeft te adviseren over aanvragen om een omgevingsvergunning voor een activiteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onderdeel f, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Van de commissie maken geen deel uit leden van burgemeester en wethouders van de betreffende gemeente. Binnen de commissie zijn enkele leden deskundig op het gebied van de monumentenzorg.
2. Burgemeester en wethouders vragen de commissie op het gebied van de monumentenzorg advies, voordat:
 - a. zij beslissen op een aanvraag om een omgevingsvergunning voor een activiteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid onder f, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht; of
 - b. zij advies uitbrengen omtrent een aanvraag om of het ontwerp van een omgevingsvergunning voor een activiteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid onder f, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

De verordening

De door de gemeenteraad op 6 maart 2014 vastgestelde **Erfgoedverordening gemeente Scherpenzeel** regelt in artikel 1.

Begripsbepalingen onder d. het volgende:

Monumentencommissie: de op basis van artikel 15 Monumentenwet 1988 ingestelde commissie met als taak het college op verzoek of uit eigen beweging te adviseren over de toepassing van de Monumentenwet 1988, de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, de (erfgoed)verordening en het monumentenbeleid.

Het reglement

Het college van burgemeester en wethouders van Scherpenzeel heeft op 4 januari 2011 besloten om zaken met betrekking tot de monumentencommissie en haar leden neer te leggen in het **Reglement van de monumentencommissie van de gemeente Scherpenzeel 2010**.

Spreekrecht

In het Reglement is in artikel 16 spreekrecht voor de burgers geregeld. Na opening van de vergadering kunnen de aanwezige burgers ieder gedurende maximaal vijf minuten het woord voeren over zowel geagendeerde als niet geagendeerde onderwerpen. Degene die gebruik wil maken van dit spreekrecht, meldt zich voor de aanvang van de vergadering bij de voorzitter of de secretaris of van tevoren telefonisch of schriftelijk bij de gemeente. Hij vermeldt zijn naam, adres, telefoonnummer en het onderwerp waarover hij wil spreken.

Reguliere vergaderingen

De monumentencommissie vergadert regulier 4 x per jaar. De vergaderingen zijn in de regel openbaar.

Tussenvergaderingen

Tevens zijn met ingang van 2015 4 tussenvergaderingen gepland. De tussenvergadering gaat door indien er zaken aan de orde zijn, die geen uitstel kunnen leiden tot de reguliere vergadering. Te denken valt hierbij aan termijnen, waaraan dient te worden voldaan.

Vooroverleg

Naast de vastgelegde taken van de monumentencommissie is het ook mogelijk om een principeverzoek te bespreken in de commissie. De commissie maakt dan - voor zover zij dat nodig vindt - opmerkingen over het verzoek en geeft adviezen. De indiener weet dan hoe de commissie denkt over zijn verzoek en kan er zijn voordeel mee doen bij het indienen van een officiële aanvraag omgevingsvergunning. Het werkt vooral bij complexe zaken tijd- en kostenbesparend.

HOE IS DE HANDHAVING GEREGLD

De handhaving geschiedt, op basis van mandaat, door Omgevingsdienst De Vallei (OddV). De OddV verzorgt de handhaving op basis van de door de gemeente gestelde prioriteiten. Er vindt regelmatig bestuurlijk overleg plaats met de OddV om de stand van zaken ten aanzien van de handhaving te bespreken.

HET NIEUWE MONUMENTENBORDJE

Nederland telt ongeveer 60.000 rijksmonumenten en verreweg de meeste zijn niet als zodanig herkenbaar. Verschillende gemeenten en eigenaren van rijksmonumenten hebben de afgelopen jaren te kennen gegeven dat zij de historische binnensteden en gebouwen beter zichtbaar willen maken voor publiek. Om aan deze vraag tegemoet te komen heeft de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed het Rijksmonumentenbord ontwikkeld. Dit bordje markeert voor iedereen zichtbaar de rijksmonumenten van Nederland.

Op 11 september 2014 heeft minister Bussemaker bij de Ridderzaal in Den Haag het nieuwe officiële Rijksmonumentenbord, hét nationale herkenningsteken voor rijksmonumenten onthult.

Het Rijksmonumentenbordje maakt tegelijkertijd een einde aan de verwarring die soms ontstaat over het 'blauw-witte' schildje. Ten onrechte wordt vaak gedacht dat dit schildje aangeeft dat een gebouw een rijksmonument is. Dit schildje is in 1954 in het leven geroepen door de Verenigde Naties en heeft als doel om cultureel erfgoed in tijden van oorlog en militaire bezetting te beschermen.

De productie en distributie van het nieuwe monumentenbord is uitbesteed aan de ANWB. Er is ook een variant beschikbaar voor provinciale en gemeentelijke monumenten.

OPEN MONUMENTENDAG IN SCHERPENZEEL

Het staat maar een keer in de drie jaar op het programma, maar als Scherpenzeel meedoet aan de landelijke Open Monumentendag wordt het meteen een feestje. De verschillende locaties waren voorzien van vlaggen en spandoeken van de Stichting Open Monumenten Dag. Het thema was dit jaar "Op reis". Door een prima samenwerking tussen de gemeente Scherpenzeel en verschillende groepen uit de Scherpenzeelse samenleving, is het zaterdag 13 september 2014 een fantastische dag geworden.

Na de opening in Huize Scherpenzeel door wethouder V.M. van de Fliert-Klein en de heer W. van den Berg, voorzitter van Oud Scherpenzeel, werden vertegenwoordigers van de gemeentebesturen van Renswoude, Woudenberg en Scherpenzeel samen met andere genodigden met een postkoets en twee andere koetsen vergezeld door een aantal Willaerruiters naar De Witte Holevoet gebracht. Daar was een expositie over deze horecagelegenheid, die vroeger ook stalhouderij was. Tevens was er een boeiende presentatie over "Op reis naar Scherpenzeel". De expositie en de presentatie werden verzorgd door leden van Oud Scherpenzeel. Na elf uur konden andere bezoekers hiervan genieten.

Deze foto van Restaurant-Hotel De Witte Holevoet, Holevoetplein 282 is gemaakt door Bram van de Biezen uit Nunspeet en is eerder geplaatst in de in 2004 uitgegeven Monumentengids Scherpenzeel. Het pand is een gemeentelijk monument.

Maar ook in het Koetshuis was een tentoonstelling over het thema “Op reis”. De heer Van Ginkel uit Renswoude had daar ook een deel van een eigen collectie miniatuurvoertuigen uitgestald.

In Huize Scherpenzeel was veel interesse voor de rondleidingen die door de vrijwilligers van Oud Scherpenzeel werden gegeven. Bij de ingang van Huize Scherpenzeel was door de Stichting Geldersch Landschap en Kasteelen een kraam opgesteld met allerlei folders en boekwerken over de geschiedenis van de buitenplaats. De postkoets reed de hele dag door Scherpenzeel om bezoekers van de ene locatie naar de andere te brengen. De halteborden voor de postkoets waren gemaakt door de vrijwilligers van Platteland Anders. Ook stonden aan de toegangswegen naar Scherpenzeel zeer fraaie borden met Huize Scherpenzeel erop, die door de vrijwilligers waren gemaakt. In het dorp fietste ook een aantal mensen in Veluwse klederdracht op transportfietsen. Vanaf de Breehoek kon worden deelgenomen aan een historische wandeling door Scherpenzeel. Met oldtimers werd langs de boeren getoerd. Later in de middag kon iedereen de prachtige oldtimers bij de Breehoek bewonderen onder het genot van een hapje en een drankje en gezellige livemuziek muziek van de band LeNah.

De toren van de N.H.-kerk kon worden beklommen. De belangstelling hiervoor was groot. Door het mooie weer was het zicht vanaf de toren erg goed. Maar ook de belangstelling voor rondleidingen en de orgelconcerten in de kerk was goed. Het park bij Huize Scherpenzeel stroomde 's middags vol met bezoekers van de Picknick Valley, die vaak even kwamen “buurten” in het Koetshuis en Huize Scherpenzeel.

In het park stonden ook nog een fraaie boerenkar en 's morgens een miniatuur model luchtballon en 's middags een hete luchtballon opgesteld. Met toestemming is gebruik gemaakt van een groot deel van het verslag van de heer W. van den Berg in het blad van Oud Scherpenzeel.

ONTWIKKELINGEN IN DE MONUMENTENZORG

Landelijke ontwikkelingen

In 2014 is het op landelijk niveau weer behoorlijk druk geweest op het gebied van Erfgoed! De Omgevingswet, die in 2018 van kracht moet worden, is op 14 juni naar de Kamer gestuurd. Deze wet bundelt circa 40 wetten en 117 Algemene Maatregelen van Bestuur (hierna AMvB's). Naar aanleiding van de behandeling en als gevolg van amendementen zal er begin 2015 een wijzigingsvoorstel naar de Kamer worden gestuurd en zal naar verwachting de wet begin 2015 worden aangenomen.

Op dit moment wordt er druk geschreven aan alle bij de wet behorende AMvB's die de uitvoering van de wet regelen. Dit omdat de wet zelf als een kaderwet is te omschrijven. Aangezien het deel van de Monumentenwet 1988 dat het omgaan met de monumenten regelt in de Omgevingswet is opgenomen, heeft het Rijk het initiatief genomen een overkoepelende Erfgoedwet op te stellen. Hierin wordt het deel van de Monumentenwet 1988 dat het aanwijzen van monumenten regelt opgenomen, samen met de wet tot verzelfstandiging rijksmuseumse diensten, de wet tot behoud Cultuurbezit, de wet tot teruggave cultuurgoederen uit bezet gebied, de regeling materieel beheer museumse voorwerpen en de uitvoeringswet Unesco-verdrag 1970. In 2014 is het wetsvoorstel vrijgegeven voor de internetinspraak door het veld. Hierop is door een behoorlijk aantal organisaties gereageerd. Vanuit de Erfgoedsector is door veel organisaties de zorg uitgesproken over het nog steeds ontbreken van een goede bescherming van waardevolle interieurs en het mobiele erfgoed.

Eind december is een aangepaste versie van de Erfgoedwet naar de Kamer gestuurd en op 23 februari 2015 zal de wet worden behandeld. De invoerdatum van deze wet is 1 januari 2016!

Los van de wetgeving is er ook aandacht geweest voor de duurzaamheid van monumenten en heeft de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) in september 2014 drie samenhangende brochures over zonnepanelen op monumenten het licht laten zien. De brochures zijn opgesteld voor verschillende doelgroepen: de eigenaar, de professional en de vergunningverlener. De brochures zijn te downloaden via <http://www.monumenten.nl/specials/duurzaam-erfgoed/overzicht/zonne-energie> .

De brochures geven praktische handreikingen voor het al dan niet toepassen van zonnepanelen e.d. op monumenten. Alhoewel de brochures door het Rijk zijn geschreven voor de toepassing op rijksmonumenten, zijn de handreikingen ook zeker van toepassing op gemeentelijke monumenten. Het is de bedoeling ongeveer 6 maanden met deze brochures te werken, waarna de resultaten worden geëvalueerd en de brochures eventueel worden aangepast.

Alhoewel het in standhouden van monumenten op zich zelf als duurzaam is, willen eigenaren van monumenten natuurlijk ook graag iets aan het verlagen van hun energierekeningen doen!

Herbestemming heeft in 2014 ook weer stevig in de belangstelling gestaan. De rijkssubsidieregelingen voor haalbaarheidsonderzoeken voor monumenten en de 'wind en waterdicht regeling' is ook in 2014 gecontinueerd, hetgeen heeft geleid tot ca. 500 aanvragen, waarvan de meeste zijn toegekend. De regeling geldt voor rijks- en gemeentelijke monumenten, alsmede karakteristieke complexen.

De zorgen rondom de aanhoudende en groeiende stroom van vrijkomende kerkgebouwen heeft in 2014 geleid tot het oprichten van de Agenda Toekomst Religieus Erfgoed op 26 juni 2014. Deze agenda borduurt voort op de resultaten van '2008 Jaar van het religieus Erfgoed'. De agenda bestaat uit zeven punten, die bij elkaar alle aandachtspunten en kansen omvatten voor roerend en onroerend religieus erfgoed, zowel in voortgaand gebruik, in de 'tussentijd' als in nieuw gebruik. Deze agendapunten worden door de aan de punten verbonden werkgroepen vertaald in tastbare acties met heldere doelstellingen die de komende jaren leiden tot concrete resultaten.

Naast de vele kerkelijke partners zijn bijvoorbeeld ook het Nationaal Restauratiefonds, het Netwerk Steunpunten Cultureel Erfgoed (waaronder het Gelders Genootschap), de Federatie Grote Monumentengemeenten en enkele universiteiten betrokken.

De coördinatie van het project is in handen van de Rijksdienst voor het Cultureel erfgoed. De voortgang van het project is te volgen op www.toekomstreligieuserfgoed.nl.

M.A. van Bleek.

HOE LANG BOUWEN ER AL MENSEN IN SCHERPENZEEL

Fietsend of wandelend door Scherpenzeel overvalt mij maar zo de vraag, wat is hier nu het oudste stukje bouwwerk door mensen gemaakt. “Het Hooge Huis” is al wel 350 jaar oud, maar delen van de N.H. Kerk, zoals de fundatiedelen en het koor zijn van rond de 14^e eeuw.

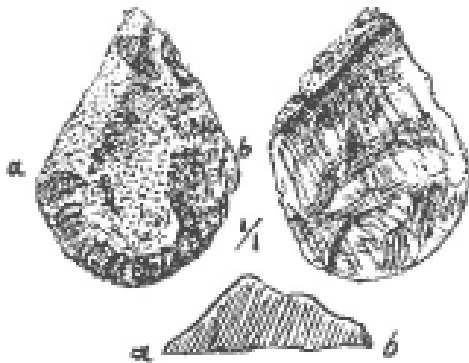

Deel van de kapconstructie ter plaatse van de hoekkepers aan de oostzijde van het koor. Spant, hoekkepers, korbelen en sporen zijn van eikenhout. Gordingen: grenen. De hoekkepers komen in de nok op één punt bij elkaar. Duidelijk te zien zijn ook de bevestiging van de veiligheids/klimhaken m.b.v. triplexplaatjes aan onderzijde van het dakbeschot.

Deze foto met bijschrift komt uit de Constructieve beschrijving van het koor van de grote kerk van Scherpenzeel van de heer André Liefing uit 2004.

Onder Huize Scherpenzeel zijn tijdens de laatste restauraties twee waterputten gevonden en waarvan één deels onder de hoek van de noordgevel, 13e eeuws? Hoelang is er al gebouwd in ons dorp? Wanneer kwamen er hier voor het eerst mensen wonen? Waar stonden de eerste woningen? Hoe zag hun gereedschap er uit? Vorig jaar hebben landinrichters op “Engelaar” in Renswoude tijdens graafwerk menselijke activiteiten ontdekt in de bodem en vonden ze paalgatverkleuringen in de grond waar voor onze jaartelling al huizen gebouwd zijn. Er woonden toen dus al mensen in het gebied tussen de Utrechtse Heuvelrug en de Veluwe. Dit moeras gebied was toen haast onbewoonbaar en ongezond. Veelvuldige overstromingen door de Rijn en de slechte waterafvoer van Lunterse en Barneveldse beken dwongen bewoners de hogere gronden te gaan bewonen. Waren dat toen eenvoudige huizen, “laeren” open plekken in het bos of boomstamhutten gedekt met riet of heide plaggen.

Dat hier in de zogenoemde steentijd al mensen woonden, weten we door de bodemvondsten waar de heer H.J. Bellen, die in 1926 al verslag van doet door zijn beschrijvingen van “Het Veen der Geldersche Vallei en de Praehistorie”. De heer H.J. Bellen leefde van 1884 tot 1961 en was amateur speurder en kapitein bij de artillerie in Ede. Op 26 plaatsen heeft hij onderzoek gedaan en werden vuursteen afslagstukken tussen door vuur gebarsten keien en houtskool gevonden op Breeschoten en Klein Gooswilligen. Enkele pas uitgegraven sloten brachten veel afslagstukken aan het licht waaronder een zeer fraaie ronde krabber te midden van door vuur gebarsten keien en houtskoolbrokjes. Ooit vond de land- en veehouder Gijs van Apeldoorn aan de Kolfschoterdijk een fraaie stenen bijl (zie hieronder afgebeeld). Van wanneer zou dat stukje gereedschap zijn?

Zo zien we dus dat al ten tijde van vader Abraham hier rond Scherpenzeel al mensen waren en wellicht hun onderkomen hebben gebouwd, maar ook zelf hun gereedschappen maakten. Ze trachten hier te overleven en het hoofd boven water te houden. Zouden ze oud geworden zijn? Zouden onze hallen huizen ontstaan zijn uit hun onderkomens? Wat zit hier in onze omgeving nog in de grond waar we iets van zouden kunnen leren hoe men toen bouwden? Als hier hieraan denk, zijn het koor van de N.H. Kerk en de waterputten onder Huize Scherpenzeel nog niet zo oud en kom ik pas kijken.

J. Lagerweij.

COLOFON

Auteurs: de voorzitter, secretaris en leden van de Monumentencommissie

Nazicht: ambtelijk secretaris

Druk: gemeente Scherpenzeel

Inlichtingen: info@scherpenzeel.nl